16.10.2022
LAUSUNTO
Eduskunta, Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

Suomen Kylät ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Kylät ry pitää keskeisenä sitä, että julkistalouden tasapainottaminen tehdään niin, että siinä huomioidaan yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus alueiden ja ihmisten välillä. Maaseutuvaikutusten arviointi on tärkeä osa päätösten valmistelua. Maa- ja metsätalousvaliokunnan tulee perinteisen maa- ja metsäpolitiikan lisäksi tarkastella myös maaseudun kehittämistä ja elinvoimaa. Tasapainoista aluekehitystä, kylätoiminnan tukea ja kaikkien suomalaisten lähipalvelujen vahvistamista tulee painottaa vuoden 2024 talousarviossa.

KYLÄTOIMINNAN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN

Kylätoiminnan valtionapua tulisi maltillisesti vahvistaa, sillä yksi euro kylätoimintaan laittaa liikkeelle talkootyötä 90 euron arvon edestä. Kylätoiminnalla vahvistetaan 3336 rekisteröidyn kyläyhdistysten ja 603 kylätoimikunnan työtä. Suomen Kylät ry ja sen 20 maakunnallista kyläorganisaatiota vahvistavat valtioavulla kokonaisturvallisuutta, talkookulttuuria ja yhteisöjen voimasta nousevaa elinvoimaa koko Suomessa. Orpon hallitusohjelman mukaan maaseudun ja saariston elinvoimaisuudesta huolehtiminen on edellytys omavaraisuuden ja huoltovarmuuden turvaamiselle.

Kylätoiminta poistaa yksinäisyyttä, vähentää riskiä syrjäytymiseen ja tukee yhteisöllisyyttä varsinkin maaseutualueilla. Valtionavun kerrannaisvaikutus on suuri, sillä kylätoiminnan tuottaman vapaaehtoistyön arvo on yli 70-90 miljoonaa euroa vuodessa (Suomen Kylät ry vaikuttavuusindikaatorit 2022). Kylätoiminnan valtionavulla koulutetaan, verkotetaan ja viestitään kylätoiminnan kehittämisestä, tuetaan valmiuksia hyödyntää EU-euroja maaseudulla ja tuetaan vapaaehtoisten toteuttamaa elinvoimaa koko Suomessa.

Kyläyhdistykset vahvistavat yli miljoonalla talkootyötunnilla lähiluontoa ja ennallistamista. Julkisten ja yksityisten palveluiden kaikotessa maaseudulta ottaa vapaaehtoistoiminta yhä suuremman vastuun koko yhteiskunnallemme elintärkeän infran ylläpidosta ja yhteisöllisen harraste- ja liikuntatyön tukemisesta. Kylätoiminta tukee ylisukupolvisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia, ikäihmisten ryhmätoimintaa ja perheiden hyvinvointia.

Suomen Kylät ry ja 20 sen alueellista jäsenjärjestöä ovat jakaneet 2021, 2022 ja 2023 1,4 miljoonan euron kylätoiminnan valtionavun. Tätä ei tulisi leikata. Suomen Kylät ry on Meltwater-analyysin mukaan kasvattanut +137% medianäkyvyyttään vuoden 2022 aikana. Kyläjärjestöt ovat kehittyneet vahvasti ja olemme entistä vaikuttavampi ja näkyvämpi järjestö, jonka tapahtumat ja webinaarit keräävät kyläaktiiveja osallistumaan. Kylänuorten osallisuustyö, kyläturvallisuuden koordinointi ja rooli maallemuutto- ja monipaikkaisuustyön asiantuntijajärjestönä vahvistuvat. **Valtionavun korottaminen nykyisestä 1,1 miljoonasta eurosta takaisin 1,4 miljoonaan euroon estäisi leikkaukset kotimaan kylätoiminnalta.** Se mahdollistaisi kylätoimijoiden kautta merkittävän korotuksen talkootyön tueksi, jolla tuotetaan merkittävästi hoivaan, varautumiseen ja turvallisuuden tunteeseen liittyviä teemoja koko Suomessa.

Momentti:
MMM, 63. Maaseudun kehittäminen

VAHVAN MAASEUDUN SUOMI

KYLÄKAUPPATUKI saatiin valtion talousarvioon vuodesta 2019 alkaen. Kyläkauppatuki mahdollistaa kyläkauppojen kehittymisen maaseudun monipalvelupisteiksi. Kyläkauppatuki on merkittävä, sillä sen avulla maaseudun ja kylien asuin-, mökkeily- ja matkailuvetovoimaa voidaan säilyttää. Kyläkaupat ovat osa varautumista ja huoltovarmuuden verkostoa kriisitilanteissa. Monipalvelupisteet ovat elintärkeitä maamme kaikilla maaseutualueilla ja erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutulla maaseudulla. Kylätoimijat näkevät kyläkauppatuen jatkon tärkeänä. Suomen Kylät ry esittää, että kyläkauppatuki säilytetään vuoden 2023 tasoisena.

MMM 63. Maaseudun kehittäminen

LUOTETTAVILLA TIETO- JA LIIKENNEYHTEYKSILLÄ on maaseudulla suuri merkitys sujuvan arjen, kehittyvän yritystoiminnan ja onnistuneen matkailun näkökulmasta. Valokuitu pienentää sijaintihaittaa ja toimii etäisen paikan vetovoimatekijänä. Sen rakentamista ja käyttöliittymien lisääntymistä on julkisesti edistettävä alueilla, jossa sitä ei markkinaehtoisesti rakenneta. Tie- ja rataverkostamme on huolehdittava nykyistä paremmin ja pidemmällä tähtäimellä. Niin tiestön, siltojen kuin rataverkon korjausvelkaa maaseutualueilla on kohdistettava resursseja.

Yksityistieavustuksia ei tulisi leikata. Alempiasteisen tieverkon rapautuminen uhkaa paitsi maalla asumista ja matkailua myös alkutuotantoa ja jalostavan teollisuutemme raaka-ainetoimituksia. Myös julkisia liikenneyhteyksiä on parannettava niin, että liikkuminen maaseuduilta kaupunkeihin ja kaupungeista maaseuduille on sujuvaa. Verotuksella tulee tukea ja kannustaa ottamaan työtä vastaan sekä maalta että kaupungeista. Työmatkavähennyksen omavastuuosuuden korottaminen ja työmatkavähennyksen leikkaaminen heikentävät maaseudulla asuvien ja pendelöivien kotitalouksen tilannetta.

16.10.2023 Vaasassa

Aleksi Koivisto, toiminnanjohtaja
Suomen Kylät ry

Suomen Kylät ry
Lupajantie 1, 25500 Perniö
www.suomenkylat.fi